

Penmail

Jaargang 9, nr. 3 – Juli 2014

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging van Leraren Schoonschrijven en Machineschrijven (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Schrijfonderwijs, schrijfmethoden, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische grafologie.

Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt buiten onze doelstelling.

Presentatie

We stellen ons voor in Penmail enige afwisseling in de informatie aan te brengen. Nu eens zal er naar een uitgave worden verwezen. Dan weer is er een bespreking, of volgt de letterlijke weergave.

0 – 0 – 0 – 0 – 0

Voorwaarden schrijfontwikkeling

Onlangs verscheen van Aartje Schoemaker de belangrijke bijdrage: “Voorwaarden om het schrijven met de hand te kunnen leren.”

Hierin bespreekt zij 7 belangrijke schrijfvoorwaarden: Hersenfunctie; motoriek; ruimte-oriëntatie; oog-handcoördinatie; kritisch waarnemen; vormonderscheidingsvermogen; beheersing van het materiaal. Na elke voorwaarde volgen enkele praktische oefeningen.

Geïnteresseerd? Het artikel is te vinden op de website van het Platform Handschriftontwikkeling: www.handschriftontwikkeling.nl, met als titel “Voorwaarden schrijfontwikkeling”.

Vorbereidend schrijven bij kleuters

Het afstudeeronderzoek van Lieke Hegeman aan de Pabo Arnhem had als hoofdvraag: Welke adviezen kunnen er aan de leerkracht van groep 1-2 gegeven worden om de fijnmotorische ontwikkeling van de leerlingen in groep 1-2 te bevorderen met betrekking tot het voorbereidend schrijven?

Zij maakt duidelijk onderscheid tussen ‘taakgericht’ en ‘functiegericht’ oefenen, resp. cognitieve en manipulatieve vaardigheid. Het digibord kan een goed visueel en auditief hulpmiddel zijn bij het behouden en wellicht verbeteren van de motivatie.

Bij de resultaten gaat zij nader in op emotie, motoriek, en cognitie. Bij het eindadvies komen deze onderwerpen aan de orde en worden nader toegelicht: Pengreep en zithouding; aanschaf methode; fijne motoriek; schrijfpatronen; ict; algemeen advies.

Belangstellend? Zie de samenvatting (2 A4) op de website van het Platform Handschriftontwikkeling!

Handschriftonderwijs in groep 6-8

Het afstudeeronderzoek van Wendy de Vogel-Pieper aan de Fontys Pabo in Eindhoven had als doel de vraag: Op welke wijze kan er goed schrijfonderwijs gegeven worden in de bovenbouw van de basisschool?

Als deelvragen wilde zij beantwoorden:

1. Welke vormen van schrijfonderwijs worden er in de bovenbouw aan de leerlingen aangeboden?
2. Wat vinden de leerkrachten van het handschriftonderwijs in de bovenbouw?
3. Wat vinden de leerlingen in de bovenbouw van het handschriftonderwijs op de basisschool?
4. Welke feedback geven de leerkrachten op zithouding, schrijfhouding en pengreep?

Op haar stageschool maakte zij gebruik van de methoden van interview, digitale enquête, en observatie.

De leerkrachten kunnen andere vormen van schrijfonderwijs aanbieden, zoals blokschrift, lopend (verbonden) schrift, creatief schrijven en geheimschrift. Kalligraferen en leren schrijven van klassieke letters kan men toevoegen tijdens de lessen geschiedenis en kunstgeschiedenis. Benieuwd naar meer informatie? Zie de samenvatting (2 A4) op de website van het Platform Handschriftontwikkeling!

Bundel 44 en 45 "Over kinderhandschrift ..." zijn uit

In mei rolde bundel 44 van de pers, met 19 vertaalde of eigen bijdragen, over een diversiteit van onderwerpen. Om er enkele te noemen:

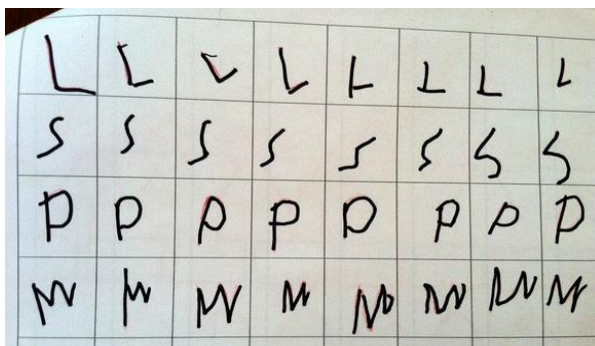
- * Goed handschrift en goeie cijfers: onderzoeker van FIU vindt nieuw bewijs, Jean-Paul Renaud, 2012
- * Moet cursief schrijven nog altijd onderwezen worden op scholen? Christie Blazer, 2010
- * Schrijven als instrument bij diagnose van kind met ADHD, Sara Choen, 1988
- * Tekenen, schrijven & intelligentie, Martineke Snijder-de Graaf, 2014

In juli verscheen bundel 45, met totaal 20 bijdragen. Ook hier een kleine greep uit de inhoud:

- * Maak aantekeningen met de hand om langer te onthouden, Pam A. Mueller, 2014
- * Doelen, methoden en resultaten van grafotherapie, Klara Leclercq Backes, 2014
- * Handpositie kan onze brein-‘mappen’ veranderen, Julie Cohen, 2014
- * Wat verloren gaat als schrijven verdwijnt, Maria Konnikova, 2014 (zie illustratie en onderschrift)

Spreekt een bepaald artikel je sterk aan? Mail de redactie (zie bovenaan) en met plezier krijg je het digitaal toegezonden.

Bron: Wat verloren gaat als schrijven verdwijnt

Voorbeelden van handschrift van jonge kinderen. Dr. James vond dat, wanneer kinderen een letter vrijuit schreven, zij toegenomen activiteit toonden in die belangrijke hersengebieden, wat niet gebeurde wanneer zij de letter overtrokken of typten.

Foto door Karin James